

Two Brilliant Children In The Field Of Piano and Violin İdil Biret-Suna Kan (Visions And Suggestions)*

Burcu Sezginsoy**

Elif Güven***

ABSTRACT. Gifted and talented people are the underground wealth of the civilizations. Therefore to discover and work with them will help society to evolve and to provide them being one step ahead in the evolving world. The talent dispersion of the super talented children is quite wide. Musical talent is a different part of this dispersion. It is important for the society to notice the potentials of the super talented children in music and to direct the child correctly in this field. In this study, the comparison of the vision and suggestions of our world wide famous artists; İdil Biret and Suna Kan about the needs and education of super talented people and interaction with their environments, their point of view to the life, their experience and their passion to the music are explicated.

Key words: Musical talent, Gifted and talented, İdil Biret, Suna Kan

SUMMARY

Purpose and significance: The concept of “talent” that also includes the musical talent is a resource for scientific researches in various fields and still mystic at the present day. To some point of view the concept of talent is a feature that is owned naturally and genetic but to the others suggest that talent can be developed by education. Besides, the point of view that the most of the society own musical talent in various levels is a reality that cannot be disregarded. The ones which are not musical is at most %10. If it is regarded that most of the people who belong to this group are wrongly or inadequately educated or they never educated it is clear that this rate will be lower. So it is obvious that all of us have a musical talent. But the distinction between the talented person and a genius should be done. Gifted and talented people are rarely found in societies. But the talented children in musical area are the most important assets for their countries. These brilliant children are gifts submitted to their countries. If they are educated in the right way they will help society to evolve and to provide them being one step ahead and gain different dimensions to art. To find out the brilliant children and their education should be the responsibility of the society and the government and the concept of education should be managed in this manner.

Method: Descriptive method is used for the research. Data is collected by the interview method and analyzed by content analysis. In the phase of preparing the interview questions data related with the gifted people in the music area in the literature is used. In this context 12 interview questions are prepared. Questions are established by using the interviews and biographies of the artists which are published before.

Results: At the end of the research, the suggestions of İdil Biret and Suna Kan who evaluated their super talent in a good way help us to reach the findings that will guide the families and educators of the super talented children. To these findings, the type and the development of the talent is structured by the effect of the social and cultural environment. As a result of this study, the importance of the personal knowledge to discover and to evaluate the superior talent that is gained from the talent, family, environmental factors and musical, social and cultural experience is displayed.

Discussion and Conclusions: Experience, practice and hard work is essential for the success of talented children in the area of music regardless of they are genius or not. Children are easily motivated to hard work in the fields that they have a special talent. But a normal child doesn't have an excitement that is proper to the dabsters and none of the children can be compelled to work hard as a dabster can do. The huge motivation that provides the gifted people in the area of music working hours is probably the reflection of their nature in this field. In this study, the comparison of the vision and suggestions of our worldwide famous artists; İdil Biret and Suna Kan about the needs and education of super talented people and interaction with their environments, their point of view to the life, their experience and their passion to the music are explicated.

* This study has been presented in II. International Conference on Special Education.

** Arş.Gör. Burcu SEZGİNSOY, Balıkesir Üniversitesi, burcusezginsoy@hotmail.com

*** Arş.Gör. Elif GÜVEN, Balıkesir Üniversitesi, eguven@balikesir.edu.tr

Piyano ve Keman Alanında İki Harika Çocuk: İdil Biret-Suna Kan (Görüş ve Önerileri)*

Burcu Sezginsoy**

Elif Güven***

ÖZ. Üstün yetenekliler medeniyetlerin yer altı zenginlikleridir. Bu nedenle ortaya çıkartılıp işlenmeleri toplumların ilerlemesini kolaylaştıracak, hızla gelişen dünyada bir adım önde olmayı sağlayacaktır. Üstün yetenekli çocukların yetenek dağılımları oldukça geniştir. Müzikal yetenek bu dağılımın ayrı bir bölümünü oluşturur. Müzik alanında üstün yetenekli çocukların potansiyellerinin erken yaşta fark edilmesi ve çocuğun bu alanda doğru şekilde yönlendirilmesi toplum açısından önem taşımaktadır. Bu çalışmada, müzik alanında üstün yeteneğe sahip, dünyaca ünlü sanatçılarımız İdil Biret ve Suna Kan'ın üstün yetenekliliğinin doğası, üstün yetenekli bireylerin gereksinimleri, ve eğitimine yönelik görüşlerinin karşılaştırılmasına yer verilmiş, sanatçılarımızın çevreleri ile etkileşimleri, hayata bakış açıları, deneyimleri, müziğe olan tutkuları irdelenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Müziksel yetenek, üstün yetenekli, İdil Biret, Suna Kan

GİRİŞ

Üstün yetenekliler, toplumda oldukça ender rastlanan bireylerdir. Müzik alanında üstün yetenekli çocuklar ise buldukları ülkenin en önemli değerlerindedir. Bu harika çocuklar ülkelerine sunulmuş birer armağandır. Doğru yetiştirildikleri takdirde buldukları toplumu sosyal ve kültürel açıdan daha da ileriye taşıyacak, evrensel açıdan sanat anlayışına farklı boyutlar kazandıracaklardır. Harika çocukların keşfedilmesi ve eğitimi toplumun ve ülke yönetiminin sorumluluğunda olmalı, eğitim anlayışı bu doğrultuda düzenlenmelidir.

Müzikal yeteneği de içinde bulduran “yetenek” kavramı çeşitli alanlarda bilimsel araştırmalara konu olmakta ve gizemini günümüzde de korumaktadır. Kimi görüşe göre yetenek kavramı doğuştan sahip olunan ve kalıtsal bir özellik iken, bazıları yeteneğin eğitimle geliştirilebileceğini öne sürmektedir. Bununla beraber toplumun büyük bir kısmının müzikal yeteneğe farklı seviyelerde sahip olduğu görüşü de gözardı edilemez bir gerçektir. Müzikal olmayanların oranı ise en fazla %10 dolayındadır. Bu gruba girenlerin büyük çoğunluğunun yanlış ya da yetersiz eğitim görmüş veya hiç eğitim görmemiş olduğu göz önüne alınırsa oranın daha da düşük olduğu ortaya çıkar. Buna göre hepimizin müzik yeteneği olduğu açıktır. Fakat yetenekli insan ile deha arasındaki ayrımı da yapmak gerekir. (Weinberger,2001; Sloboda, 1993; Tao, 2006) Dahi olsun veya olmasın müzik alanında yetenekli çocukların başarılı olabilmesi için deneyim, pratik ve sıkı çalışma şarttır. Çocuklar özel yetenekleri olan alanlarda sıkı çalışmaya kolayca motive olurlar. Fakat normal hiçbir çocuk ‘ustalara özgü bir coşkuya’ sahip değildir ve normal hiçbir çocuk dehaların çalışabildiği kadar yoğun bir şekilde çalışmaya zorlanamaz. Müzik alanında üstün yeteneklilerin saatlerce çalışabilmelerini sağlayan yoğun motivasyonlarının kaynağında ise muhtemelen bu alandaki doğalarının yansımaları vardır. (Winner ve Martino, 2002)

Müzik alanında üstün yetenekli çocukların potansiyellerinin erken yaşta fark edilmesi ve çocuğun bu alanda doğru şekilde yönlendirilmesi toplum açısından önem taşımaktadır. 7 Temmuz 1948 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi iki harika çocuğuna yönelik doğru yönlendirmeyi gerçekleştirmiş ve onların yurt dışında eğitim almasına karar vermiştir. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün talimatı ve Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel'in özel ilgisiyle, 5245 sayılı “Harika Çocuk Kanunu” adıyla bir yasa çıkartılmıştır. Bu yasa ile İdil Biret ve Suna Kan'ın Paris Konservatuarında müzik eğitimi almalarına olanak tanınmıştır.

Türkiye’de özel yetenekli çocukların yetiştirilmesi için eğitim olanağı oluşturma çabaları Atatürk’ün isteğiyle, 1925 yılında başlamıştır. Bu uygulama, 1929 yılında yürürlüğe giren 1416 sayılı yasayla belirginlik kazanmış, 1943 yılında yürürlüğe giren 4489 sayılı yasayla biraz daha genişletilmiştir. 1948 yılında kabul edilen 5245 sayılı yasayla özel yetenekli çocukların yurtdışında eğitimi sağlanmıştır. İdil Biret ve Suna Kan Paris’te bu yasa kapsamında eğitim almışlardır. 1956 yılında 6660 sayılı yasayla işlemin kapsamı genişletilmiştir. Bu yasa ile Gülsin Onay, Verda Erman, Hüseyin Sermet gibi piyanistlerimiz dış ülkelerde eğitim görmüşlerdir. Daha sonra, yasanın işleyişindeki sorunlar ve Devlet Konservatuarında duyulan gereksinimle, 1976 yılında Bakanlar Kurulu tarafından üstün çocuklar için özel statüye ilişkin yönetmelik

* Bu çalışma II. Uluslar arası Özel Eğitim Konferansında bildiri olarak sunulmuştur.

** Arş.Gör. Burcu SEZGİNSOY, Balıkesir Üniversitesi, burcusezginsoy@hotmail.com

*** Arş.Gör. Elif GÜVEN, Balıkesir Üniversitesi, eguven@balikesir.edu.tr

onaylanmıştır. Bu yönetmelik ile yurt dışında eğitim alan piyanistler arasında Burçin Büke, Fazıl Say, Muhittin Dürrüoğlu ve Yeşim Alkaya bulunmaktadır (Birkan, 2004;). Günümüzde ise bu tür uygulamalara gidilmemekte ve üstün yeteneğe sahip çocukların aileleri zor durumda kalmaktadır. İdil Biret ve Suna Kan gibi yeni yeteneklerin keşfedilmesi için Atatürk döneminde atılan bu adımların devam ettirilmesi gerekir. Bu çalışmada, müzik alanında üstün yeteneğe sahip, dünyaca ünlü sanatçılarımız İdil Biret ve Suna Kan'ın üstün yetenekliliğin doğası, üstün yetenekli bireylerin gereksinimleri, ve eğitimine yönelik görüşlerinin karşılaştırılmasına yer verilmiş, sanatçılarımızın çevreleri ile etkileşimleri, hayata bakış açıları, deneyimleri, müziğe olan tutkuları irdelenmiştir.

İDİL BİRET: İdil Biret, 1942 yılında Ankara'da doğdu. Müziğe karşı yoğun ilgisi müzikle iç içe olan ailesi ve yakın çevresi tarafından henüz yürümeye ve konuşmaya başlamadan önce fark edilmiştir. Absolut (çok iyi işitebilen) bir kulağa sahip olduğu ve dünyada eşine az rastlanır bir belleği temsil ettiği müzik otoriteleri tarafından belirlenmiştir. Beş yaşında iken Ankara Devlet Konservatuvarı Piyano bölümü başkanlığı yapan Mithat Fenmen'den piyano dersi almaya başlamıştır. 1948 yılında, 5245 sayılı özel kanunla devlet tarafından Paris'e gönderilen Biret, Paris Konservatuvarında Nadia Boulanger'in öğrencisi olmuştur. Alfred Cortot, Wilhelm Kempff gibi dünyaca ünlü piyanistler ile çalışan sanatçı, 11 yaşında, Wilhelm Kempff ile Paris'te Mozart'ın iki piyano için konçertosunu seslendirmiştir. 15 yaşında, Paris Ulusal Konservatuvarını yüksek piyano, eşlikçilik ve oda müziği dallarında birinci olarak bitiren sanatçı, dünya çapında konser kariyerine 16 yaşında başlamıştır. Çeşitli kaynak ve kaynak kişilere göre dünyanın en geniş dağara sahip piyanisti olan Biret'e 1971 yılında "T.C. Devlet Sanatçısı" ünvanı verilmiştir. Yaşamını Belçika'da sürdüren sanatçı konser kariyerine Türkiye'de ve yurt dışında devam etmekte, uluslararası yarışmalarda jüri üyeliği yapmaktadır. (Xardel, 2007; Birkan, 2004)

SUNA KAN: 1936 yılında Adana'da doğdu. Müziğe karşı ilgisi 5 yaşındayken keman dersleri almaya başladığında fark edildi. Babası Cumhurbaşkanlığı Senfoni orkestrasında keman sanatçısıydı. Ankara'da Gerhardt, Albayrak, Back ve Licco Amar'la çalıştı. Dokuz yaşında halk önündeki verdiği ilk konserinde Mozart'ın La majör ve Viotti'nin la minör keman konçertolarını çaldı. 1948 yılında, 5245 sayılı özel kanunla devlet tarafından Paris'e gönderildi. Paris Konservatuvarında Gabriel Bouillon ile çalışan Kan, burayı 1952 yılında birincilikle bitirdi. 1954'de Cenevre keman yarışmasında birincilik ödülü, 1955 Viotti keman yarışmasında birincilik ödülü, 1956 Münih keman yarışmasında ikincilik ödülü, 1957 Marguerite Long / Jacques Thibaud yarışmasında Paris şehri ödülünü kazandı. Yaşamını Ankara'da sürdüren sanatçı konser kariyerine Türkiye'de ve yurt dışında devam etmektedir. (Say,2005)

YÖNTEM

Bu araştırma nitel araştırma yöntemine dayalı olarak desenlenmiştir. Nitel çalışmada temel amaç örnekleme daha derinlemesine incelemektir. (Yıldırım ve Şimşek, 2000). Araştırmanın gerçekleşmesinde nitel araştırma yöntemlerinden olan betimsel yöntemden yararlanılmıştır. Veriler yapılandırılmış görüşme ve kaynak tarama yöntemleriyle elde edilmiştir. Görüşme tekniği bireylerin çeşitli konulardaki bilgi, düşünce, tutum ve davranışları ile bunların olası nedenlerinin öğrenilmesinde en kısa yol olarak kullanılmaktadır (Karasar,2003). Görüşme tekniği yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşme olmak üzere üçe ayrılır. Yapılanmış görüşmelerde izlenecek yol ve sorular en ince ayrıntılarına kadar önceden hazırlanmış olmaktadır. Bu tip görüşmelerde objektifliğin daha yüksek olacağı düşünülmektedir (Kaptan, 1998). Görüşme sorularının hazırlanması aşamasında, literatürde yer alan müzik alanında üstün yeteneklilik ile ilgili verilerden yola çıkılmıştır. Bu doğrultuda 12 görüşme sorusu hazırlanmıştır. Sorular, sanatçıların daha önce yayınlanmış olan söyleşileri ve biyografilerinden yola çıkılarak temellendirilmiştir. Sanatçıların görüşme sorularına verdikleri yanıtlar karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, görüşme formundan elde edilen bilgiler doğrultusunda formda yer alan her soru ayrı ayrı incelenmiş, görüşler arasındaki benzerlik ve farklılıklar ışığında elde edilen bulgular ortaya konmuştur.

Tablo 1. Sanatçılarımızın birinci soruya verdikleri yanıtların karşılaştırılması

Soru1: Doğuştan getirdiğiniz üstün özellikleriniz olmasaydı aynı başarıyı elde edebilir miydiniz?	
İ.B.	S.K.
• Belirli kolaylıklara sahip olmak insana büyük bir rahatlık sağlayıp, işinde yardımcı oluyor.• Örneğin her konuyu daha çabuk öğreniyor, zaman kazanıyorsunuz.• Yetenekli kimseler çok kez kolaylığa da kaçma yolunu seçiyorlar. Nadiren daha iyi, daha mükemmele yöneliyorlar.	• Tabi bazı kolaylıkları var. İlk başlarda küçük parçaları kolay çıkartıyor, çabuk ezberliyordum.• Yetenekli çocuk bir parçayı 10 saatte çıkarıyorsa, tamamen çalışmayla çıkaran bir çocuk 25 saatte çıkarır.• Üstün yetenekliler tembel oluyor, çalışmıyorlar, yeteneksiz ve ciddi çalışanlar mutlaka bir yere geliyorlar.

Tablo 1’de görüldüğü gibi üstün özelliklere sahip çocuklar daha kısa sürede daha uzun mesafeli yol kat edebilmektedirler. Ancak bazıları sadece yeteneklerine güvenip çalışmayı arka plana atma yoluna gidebilirler.

Tablo 2. Sanatçılarımızın ikinci soruya verdikleri yanıtların karşılaştırılması

Soru 2: Müzik dışında üstün özellikler gösterdiğiniz alanlar var mı?	
İ.B.	S.K.
• Hafızam sayesinde lisanları kolaylıkla öğrenirim. Matematik problemlerinin doğru sonucunu hızla bulurdum. Yazı yazmak, kelimelerle oynamayı, değişik anlamlarını araştırmaktan çok hoşlanıyorum.	• Belki ama öyle bir şey olmadı. Benim hayatım kemanla gitti. Yönlendirilseydi belki olabilirdi.

Üstün yetenekli çocuklar tek bir alanda yeteneklerini gösterebildikleri gibi farklı alanlarda da yetenek sahibi olabilirler. Bunun en güzel örneği İdil Biret’tir.

Tablo 3. Sanatçılarımızın üçüncü soruya verdikleri yanıtların karşılaştırılması

Soru 3: Bir müzik eseri sizin tarafınızdan nasıl bu kadar güzel yorumlanıyor?	
İ.B.	S.K.
• Dikkatli, doğru ve zekice çalışmak etkindir. En ufak bir hatayı bile geçiştirmeden, tam bir konsantrasyonla çalışılmalıdır.• Ancak sahneye çıkınca, bu hazırlık dönemi unutulmalıdır. Sahnede dinleyip, gelişen müzikal şekillere yön vermelidir insan.• Eserdeki en yüksek noktaya erişebilmek önemlidir.• Artistin enerji seviyesi ve disiplini, doğru nefes, konsantrasyon ve dinleme gücü önem taşır.	• Tabi ki çalarken , müzik seni bir yere götürüyor. Ama çalan kişi kontrollü olmalıdır.• Bilincini ve beynini her an çalıştırmazsan, ne yapacağını düşünmezsen, dalıp ta gidersen onun sonunu getiremezsin.• İşin bir teknik tarafı var. Önce beyin sonra parmak.• Ancak çalış çalış otomatik hale gelmek de tehlikelidir. Mesela bir eseri baştan sona çalarım, doğru olur ama kafam başka yeredir. Bu da iyi değil.

Tablo 3’te görüldüğü gibi üstün yeteneklilik çalışmadan bir anlam ifade etmemektedir. Teknik olarak hazır olmak ve sahneye çıkmadan önce ciddi ve disiplinli bir hazırlık sürecinden geçmek gereklidir.

Tablo 4. Sanatçılarımızın dördüncü soruya verdikleri yanıtların karşılaştırılması

Soru 4: Üstün yetenekli olmanın dezavantajları var mıdır?	
İ.B.	S.K.
• Yeteneklerinizin çocukluğunuzda içsel olarak doğru yaptırdığı şeylerin bilincine vardığımızda problemlili olabiliriz.	• Ne olursa olsun bir sorumluluk yüklüyor insana. Bir konserde çok beğenilmişseniz, bir ayrıcalık hissediyorsanız ondan sonraki konserinizde kötü olmamalı, hayal kırıklığına uğratmamalısınız.

Sanatçılarımızın da belirttiği gibi, üstün yetenekli çocuklar bir çok yönden avantajlı gibi görünseler de özellikle yeteneklerinin farkına vardıldıktan sonra ağır bir sorumluluk almaya başlamaktadırlar. Bu da onların üzerlerinde baskı hissetmelerine neden olabilir.

Tablo 5. Sanatçılarımızın beşinci soruya verdikleri yanıtların karşılaştırılması

Soru 5: Üstün yeteneklilikte cinsiyet faktörünü nasıl değerlendiriyorsunuz?	
İ.B.	S.K.
• İlk önce insanız. Ben de insan olmayı, anlamsız ayrımlara düşmeden, tercih ediyorum. Müzikte erkek, kadın çalışı diye farklar yoktur. Ancak iyi çalış, kötü çalış vardır.	• Müzikte fiziksel veya duygusal olarak kadın erkek ayrımı yapılamaz. Orada tam eşitlik var.

Görüldüğü gibi her iki sanatçı da bir müzik aletini çalarken, bir eseri yorumlarken kadın veya erkek olmanın bir etkisi bulunmadığını belirtmişlerdir. Önemli olan eseri doğru yorumlayabilmektir.

Tablo 6. Sanatçılarımızın altıncı soruya verdikleri yanıtların karşılaştırılması

Soru 6: “Artık çalmıyorum!” dediğiniz isyan dönemleriniz oldu mu?	
İ.B.	S.K.
• Evet oldu. Ama çok kısa sürdü. 18 yaşındayken bir ara isyan bayrağını çektim ve tıp okumaya karar verdim. Ancak tıp okursam müziğin haliyle ikinci plana geçeceğini düşünerek vazgeçtim ve müzikten kopamadım.	• Yok öyle bir şey olmadı. Hatta bir ara kolumu kırdığımda bir daha keman çalamayacağımdan korkarak az daha depresyona bile giriyordum

Müzik alanında üstün yetenekli öğrenciler ileriki yaşlarında zor bir dönemden geçerler. Biret, böyle bir dönemden geçtiğini ifade etmiş, ancak Kan, böyle bir süreç yaşamadığını belirtmiştir.

Tablo 7. Sanatçılarımızın yedinci soruya verdikleri yanıtların karşılaştırılması

Soru 7: Aldığınız müzik eğitimi sürecinde psikolojik danışmanlık yardımına ihtiyaç duydunuz mu?	
İ.B.	S.K.
• Hayatımın hiçbir döneminde psikolojik danışmanlığa ihtiyaç duymadım.	• Hayır duymadım

Üstün yetenekli çocuklar bu dönemde psikolojik yardıma ihtiyaç duyabilmektedir. Biret ve Kan ise hayatının hiçbir döneminde böyle bir yardıma gereksinim duymadığını belirtmiştir.

Tablo 8. Sanatçılarımızın sekizinci soruya verdikleri yanıtların karşılaştırılması

Soru 8: Alınan müzik eğitimi sürecinde kültürel çevrenin etkisi nasıldır, nasıl olmalıdır?	
İ.B.	S.K.
Müzikle yakından ilgilenen bir aileden geliyorum. Annem, anneannem, teyzelerimiz, yakın akrabalarım, hepsi piyano, keman çalardı.Doğduğum günden beri klasik müzik duydum.Çok ufakken Ankara'da konserlere götürüldüm. Sonradan Paris'te aynı şekilde bu faaliyet devam etti.Evimizde plaklar vardı. Çalıp dinlemek de bana çok ilham vermiştir	Tabi ki en başta babam, iyi hocalara düşmüş olmam.Bir eseri iyi yorumlamak insanın kültürüne de bağlı. Örneğin Rokoko tarzında bir kilise süslemesi gördüğümüz zaman Vivaldi'yi daha iyi yorumlayabilirsiniz. O dönemdeki mimari, resim, edebiyat, bütün bunlar yorumuma katılıyor. Notanın üstüne bir şey eklemek için bilinçli olmak lazım.Keman çalıyorsanız yalnız keman konserlerine gitmeyin. Operaya da gidin. Bir senfoni konserine, tiyatroya gidin Diyelim ki Fransa'daysanız bir Moliere'i seyredin.O devrin müziğini çalarken o devrin kıyafetlerini, tarzını düşüneceksiniz. Yalnız resim yapmak veya edebiyatla uğraşmak değil, çok boyutlu olmak gerekir.

Müzik alanında üstün yetenekli çocukların eğitiminde kültürel çevreleri önemli rol oynamaktadır. Her iki sanatçımız da ailelerinin ve buldukları kültürel çevrenin etkisini hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 9. Sanatçılarımızın dokuzuncu soruya verdikleri yanıtların karşılaştırılması

Soru 9: Size göre üstün yetenekli bir çocuğun okul yaşantısı ve müzik eğitimi nasıl dengelenmelidir?	
İ.B.	S.K.
Çocuğu sıkmadan hem müzik, hem de okul tahsili yapılabilir. Örneğin sabahları, öğleden sonra başına kadar okul. Saat 16'dan sonra da müzik çalışmaları yapılabilir.Saatlerce bir enstrumani çalışmak şart değildir kanımca. Tam bir konsantrasyonla çalışınca az zamanda çok iyi sonuçlar alınabilir.	Bir işi meslek olarak çok iyi yapmak istiyorsanız, yani hem ilkokul, orta okul lise okuyup hem de kemancı veya piyanist olmak çok zor. Çünkü kemana her gün en az ciddi olarak bir beş-altı saat çalışmanız gerekiyor.Fransa'ya gittiğimizde özel hoca tuttular ama genel kültür dersleri aldım sadece. Hiçbir zaman geometri dersi almadım. Ama tarih, edebiyat, felsefe dersleri aldım. Kendi kendimi de geliştirdim.

Biret ve Kan üstün yeteneklilerin eğitimleri konusunda farklı görüşlere sahiplerdir. Biret müzik eğitiminin okul eğitimi ile kaynaştırılması gerektiğini düşünmektedir. Kan ise müzik eğitimine daha fazla ağırlık verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Tablo 10. Sanatçılarımızın onuncu soruya verdikleri yanıtların karşılaştırılması

Soru 10: Çocuklarının müzik alanında üstün yetenekli olduğunu fark eden ailelere üstün yetenekli bir birey olarak tavsiyeleriniz nelerdir?	
İ.B.	S.K.
İlk önce doğal bir davranış lazım. Çocuğa dünyanın sekizinci harikası imiş gibi özellikle davranılmamalıdır.	Her duyduğu şarkıyı doğru söyleyen çocuk üstün yetenekli demek değildir. Aileler çocuğu abartılı bir hayranlıkla karşılamamalıdır.

Üstün yetenekli çocuklara sahip ebeveynlerin görevi sadece yeteneklerini fark edip doğru eğitimlere yönlendirmekle sınırlı değildir. Evde çocuğa sunulan ortam ve ailenin davranış şekilleri de önem taşımaktadır. Sanatçılarımızın görüşleri de bu doğrultudadır.

Tablo 11. Sanatçılarımızın onbirinci soruya verdikleri yanıtların karşılaştırılması

Soru 11: Türkiye’de müzik alanında üstün yetenekli çocukların yetiştirilme sürecini nasıl değerlendiriyorsunuz?	
İ.B.	S.K.
Her çocuk kendine hastır. Acaba bir yetenekli çocuklar okulu (Rusya ve bazı ülkelerde olduğu gibi) iyi sonuç verir mi? Bilemiyorum. Bir taraftan yetenekli çocukları cemiyetten ayırmanın karakterlerinin sağlıklı gelişimi bakımından zararlı olabileceğini düşünüyorum.	Konservatuar öğrencilerinin arasından sıyrılan üstün yetenekli bir çocuk, sınıf atlayarak konservatuarı 14-15 yaşında bitirebilir. Ama ondan sonra yurt dışına gönderilmesinde büyük fayda var. Çünkü orda görüyorsun ki, tamam sen iyisin ama ilah değilsin. Burada hiç kimse yokken şırmak, ünlü oldum zannetmek çok kolay. Orada dibe vurabilirsin.

Görüldüğü gibi, Kan ve Biret üstün yeteneklilerin eğitimi sürecini farklı yönlerden ele almışlardır. Biret üstün yeteneklilerin akranları ile beraber eğitimlerini sürdürmeleri gereği üzerinde durmuştur. Kan ise üstün yeteneklilerin özel statüye tabi tutularak sınıf atlama gerektğini belirtmiştir.

Tablo 12. Sanatçılarımızın onikinci soruya verdikleri yanıtların karşılaştırılması

Soru 12: Üstün yetenekli bir birey olarak, yetiştirdiğiniz öğrencileriniz var mı?	
İ.B.	S.K.
Buna yeterince zaman ayıramıyorum. Çünkü turnelerimden dolayı aynı yerde çok uzun süre kalamıyorum.	Var. Ancak sürekli burada olmadığım devamlı turnelere gittiğim için yüksek lisans dersi veriyorum. Küçük yaşta bir çocuğu kemana başlatmak apayrı bir konu. Ayrı bir merak. Ben onu yapmıyorum, keşke yapabilsem.

Her iki sanatçımız da, yoğun konser programları ve uzun süre aynı yerde ikamet edemediklerinden dolayı öğrenci yetiştirmek için zaman ayıramadıklarını belirtmişlerdir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

İdil Biret ve Suna Kan Türkiye’nin yetiştirmiş olduğu ve dünya çapında isme sahip iki sanatçımızdır. Türkiye Cumhuriyeti’nin henüz yeni kurulduğu dönemde, zamanın ileri görüşlü devlet adamları ve Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından bu sanatçıların eğitimlerine imkan sağlanmıştır. Böylece üstün yetenek potansiyelleri en iyi şekilde ortaya çıkartılmıştır. Onlar da ülkelere karşı sorumluluklarının bilincine çok küçük yaşta varmışlar ve yurt dışında aldıkları eğitimi çok kısa sürede yansıtmışlardır.

Araştırma sonucunda, üstün yeteneğini en güzel şekilde değerlendirmiş olan sanatçılarımız İdil Biret ve Suna Kan’ın görüşleri doğrultusunda, müzik alanında üstün yetenekli çocukların ailelerine ve eğitimcilerine yol gösterebilecek bulgulara ulaşılmıştır. Bu bulgulara göre yeteneğin türü ve gelişimi bireyden bireye değişmekte ve içinde bulunulan sosyal ve kültürel çevrenin etkisi ile biçimlenmektedir. Çalışmanın sonucunda üstün yeteneğin ortaya çıkartılıp değerlendirilmesinde yetenek, aile, çevre faktörleri ile müzikal, sosyal, kültürel yaşantılarından edindikleri kişisel birikimin önemi ortaya konmuştur.

Bu çalışmada her iki sanatçının müzik alanında üstün yeteneklilik ile ilgili görüşlerinin alınması önemli görülmüştür. Bu görüşlerde dikkat çeken noktalar şu şekilde ifade edilebilir:

- Üstün yetenekli çocukların ne kadar yetenekli olursa olsun çalışmalarını gerektiği
- Müzik alanında üstün yetenekli çocukların farklı alanlarda da yetenekli olabilecekleri

- Üstün yetenekli çocukların yetenekleri fark edildikten sonra sorumluluk duygusunu ağır bir şekilde hissettikleri
- Üstün yetenekli çocukların aileleri ve öğretmenleri tarafından üstün olduklarının çok fazla vurgulanmaması gerektiği
- Yeteneğin küçük yaşlardan itibaren keşfedilip öğrencinin doğru şekilde, doğru eğitimlere yönlendirilmesi gerektiği
- Bazı üstün yetenekli çocukların ileriki yaşlarında yetenek alanlarından vazgeçerek başka alanlara yönelebileceği
- Eğitim sisteminin üstün yetenekli çocukların ihtiyaçları da göz önünde bulundurularak düzenlenmesi.

Müzik alanında üstün yeteneğin keşfinde ve yönlendirilmesinde aile, toplum ve okullara önemli görevler düşmektedir. Başta aile ve daha sonra okul olmak üzere, yeteneğin küçük yaşlardan itibaren keşfedilip öğrencinin doğru şekilde yönlendirilmesi gereklidir. Bu durumda ailelerin uzman kişilerden oluşan ortak bir komisyon tarafından bilgilendirilmesi, halk eğitim merkezlerinde okul öncesi eğitim kursları açılarak yeteneğin ortaya çıkartılması ve yönlendirilmesi sağlanabilir. Okullarda görev yapan müzik öğretmenlerine, üstün yetenekli öğrencilerin gelişimi konusunda periyodik olarak hizmet içi eğitim verilmelidir. Müzik alanında üstün yetenekli öğrenciler müzikle çok erken yaşlardan itibaren kaynaşmaya başlamalıdır. Ancak bu durum kimi zaman onların müzikten soğumasına hatta müzikten vazgeçmesine bile neden olabilir. Bu yüzden ilk müzik öğretmenlerinin sorumlulukları bir kat daha artmaktadır. Müziği çocuğa sevdirmek, oyun gibi algılatmak, onu müzikten soğutmamak ama aynı zamanda hızlı ve tutarlı bir çizgi tutturmak ustalık işidir. Ailelerin bu kritik dönemde doğru eğitimle yola çıkması önemlidir. Müzik alanında üstün yetenekliler ileriki yaşlarında (13-14 yaş) zor bir dönemden geçerler. Erken yaşlarda aldıkları yoğun eğitimden bir anda vazgeçmek isteyebilirler. Bu süreçte kariyerlerine müzikle mi yoksa müziksiz mi devam edeceklerini kestiremezler. Ancak bu yaşlar onların profesyonel kariyerlerine adım atacakları önemli bir dönemi teşkil eder. Bu sebeple onları içine düştükleri bu belirsizlikten kurtaracak ve kariyer planlamalarını doğru şekilde gerçekleştirmelerini sağlayacak uzmanlara yönlendirmek gerekir.

KAYNAKÇA

- Birkan, Ü.(2004). *İdil Biret: Piyanodaki Harika*. Ankara: Sevda Cenap And Müzik Vakfı Yayınları.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*. Ankara: Tekışık Ofset
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Say, A. (2005). *Müzik Ansiklopedisi (Cilt 2)*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- Sloboda, J. (1993) *Musical Ability*. Ciba Foundation Symposium USA
- Tao, A. (2006). Do You Have a Musical Brain?. *Ask Magazine*, September 2006. internet adresi: http://findarticles.com/p/articles/mi_qa4128/is_200609/ai_n16731293, kaynak erişim tarihi: 02.10.2007
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2003). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (3. baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Weinberger, N.M (2001). Musical Talent: Real or a Myth?, *MuSICA Research Notes*, Volume VIII, Issue 2
- Winner, Ellen; Martino, Gail Wilhelm (2002). *Giftedness in Non-Academic Domains: The Case of the Visual Arts and Music*. (Eds. Heller K.A., Mönks F.J., Sternberg R.J. and Subotnik R.F.) International Handbook of Giftedness and Talent. 2nd Edition Elsevier Science Ltd. ss. 95-111.
- Xardel, D. (2007). *Dünya Sahnelerinde Bir Türk Piyanisti-İdil Biret*. İstanbul: Can Yayınları